

ĐẨY MẠNH CÔNG NGHIỆP HÓA, HIỆN ĐẠI HÓA GẮN VỚI PHÁT TRIỂN KINH TẾ TRI THỨC THEO TINH THẦN ĐẠI HỘI THỨ XII CỦA ĐẢNG

Vũ Văn Bắc

Khoa Lý luận Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh

Quá độ lên Chủ nghĩa xã hội bỏ qua chế độ tư bản chủ nghĩa ở Việt Nam là một tất yếu khách quan trong bối cảnh quốc tế có những biến đổi to lớn và sâu sắc. Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội (bổ sung, phát triển năm 2011), Đảng Cộng sản Việt Nam đã chỉ rõ: “Theo quy luật tiến hóa của lịch sử, loài người sẽ tiến tới chủ nghĩa xã hội”¹. Một trong những nhiệm vụ quan trọng nhất của thời kỳ quá độ là phải tạo ra một năng suất lao động cao, vì xét đến cùng năng suất lao động là yếu tố quan trọng nhất, chủ yếu nhất cho thắng lợi của chế độ xã hội mới - đây là nhiệm vụ khó khăn và lâu dài. Ở nước ta hiện nay, nhiệm vụ ấy được thực hiện thông qua quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa nền kinh tế quốc dân gắn với phát triển kinh tế tri thức.

Tại Đại hội đại biểu Toàn quốc lần thứ XII (năm 2016) của Đảng, đường lối đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa gắn với phát triển kinh tế tri thức ngày càng được làm sáng tỏ. Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội (bổ sung, phát triển năm 2011) được thông qua tại Đại hội XI, Đảng ta xác định rõ mục tiêu trước mắt là “*Từ nay đến giữa thế kỷ XXI, toàn Đảng, toàn dân ta phải ra sức phấn đấu xây dựng nước ta trở thành một nước công nghiệp hiện đại, theo định hướng xã hội chủ nghĩa*”². Thực hiện đường lối ấy, Đại hội XII, Đảng ta xác định mục tiêu, nhiệm vụ thời gian tới cần: “*Đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa, phấn đấu sớm đưa nước ta cơ bản trở thành nước công nghiệp theo hướng hiện đại*”³.

Cùng với việc xác định mục tiêu, nhiệm vụ, Đảng ta đã giao cho Ban Chấp hành Trung ương Khóa XII nhiệm vụ quan trọng trong thời gian tới cần thực hiện là “*Xác định hệ tiêu chí nước công nghiệp theo hướng hiện đại*”⁴. Các mục tiêu phát triển về kinh tế - xã hội đề ra tại Đại hội XII, có thể thấy 3 nhóm tiêu chí một nước công nghiệp theo hướng hiện đại mà Việt Nam hướng tới (trước mắt là năm 2020) là: Nhóm 1, gồm các tiêu chí về tăng trưởng kinh tế vĩ mô (các tiêu chí phản ánh trình độ công nghiệp hóa của một nước); Nhóm 2, các tiêu chí phản ánh sự

¹ Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội đại biểu Toàn quốc lần thứ XI, Nxb.Chính trị quốc gia-sự thật, H.2011, tr.69

² Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội đại biểu Toàn quốc lần thứ XI, Nxb.Chính trị quốc gia-sự thật, H.2011, tr.71

³ Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội đại biểu Toàn quốc lần thứ XII, Văn phòng Trung ương Đảng, H.2016, tr.89

⁴ Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội đại biểu Toàn quốc lần thứ XII, Văn phòng Trung ương Đảng, H.2016, tr.89

phát triển mặt xã hội; Nhóm 3, các tiêu chí về môi trường. Tuy nhiên việc xác định rõ thế nào là nước công nghiệp theo hướng hiện đại với hệ tiêu chí được định lượng rõ ràng, phù hợp với thực tiễn phát triển kinh tế - xã hội trong nước và trên thế giới vẫn cần được làm rõ. Hệ tiêu chí này, cần được ban hành bởi các cơ quan có thẩm quyền trên cơ sở tiếp thu, tham khảo ý kiến của các nhà khoa học, kết quả của các nghiên cứu khoa học trong nước và trên thế giới.

Đại hội lần thứ XII, Đảng ta cũng chỉ rõ “Công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước tiến hành qua ba bước: tạo tiền đề, điều kiện để công nghiệp hóa, hiện đại hóa; đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa; và nâng cao chất lượng công nghiệp hóa, hiện đại hóa”⁵. Việc xác định các giai đoạn như vậy có ý nghĩa quan trọng đối với sự phát triển kinh tế - xã hội, thực hiện nhiệm vụ chiến lược xây dựng và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Xác định rõ các giai đoạn sẽ giúp Đảng, Nhà nước ta đề ra các chiến lược phát triển cụ thể trên cơ sở đánh giá các nguồn lực trong và ngoài nước đảm bảo yêu cầu, mục tiêu đã định. Nhìn vào thực tiễn phát triển của đất nước cho thấy, nước ta đang ở trong giai đoạn “đẩy mạnh thực hiện mô hình công nghiệp hóa, hiện đại hóa”⁶. Đây là giai đoạn rất quan trọng, quyết định tới sự phát triển của đất nước trong thời gian tiếp theo.

Qua hơn 30 năm đổi mới, thực hiện đường lối công nghiệp hóa của Đảng, nước ta đã đạt được một số thành tựu quan trọng “Công nghiệp hóa, hiện đại hóa tiếp tục được đẩy mạnh, đạt một số thành quả. Công nghệ sản xuất công nghiệp đã có bước thay đổi về trình độ theo hướng hiện đại. Công nghiệp hóa nông nghiệp, nông thôn có chuyển biến; Cơ cấu kinh tế vùng được quan tâm, có sự chuyển dịch theo hướng phát huy tiềm năng, lợi thế của từng vùng và thu hẹp khoảng cách phát triển giữa các vùng, địa phương. Cơ cấu lao động có sự chuyển dịch tích cực; chất lượng nguồn nhân lực bước đầu được cải thiện. Hệ thống kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội có bước phát triển; Hội nhập kinh tế quốc tế ngày càng sâu rộng trên nhiều cấp độ, góp phần thúc đẩy quá trình tham gia vào mạng sản xuất, chuỗi giá trị toàn cầu, nâng cao giá trị gia tăng của nền kinh tế”⁷. Tuy nhiên bên cạnh đó vẫn còn những hạn chế “nền kinh tế vẫn chủ yếu phát triển theo chiều rộng, tăng trưởng kinh tế còn phụ thuộc nhiều vào các yếu tố về vốn, tài nguyên, lao động trình độ thấp, chưa dựa nhiều vào tri thức, khoa học và công nghệ, lao động có kỹ năng.

⁵ Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội đại biểu Toàn quốc lần thứ XII, Văn phòng Trung ương Đảng, H.2016, tr.90

⁶ Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội đại biểu Toàn quốc lần thứ XII, Văn phòng Trung ương Đảng, H.2016, tr.90

⁷ Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội đại biểu Toàn quốc lần thứ XII, Văn phòng Trung ương Đảng, H.2016, tr.83

Năng suất lao động chậm được cải thiện, thấp hơn nhiều so với một số nước trong khu vực...”⁸.

Đại hội XII xác định rõ hơn định hướng phát triển các ngành, lĩnh vực kinh tế trong quá trình đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa gắn với phát triển kinh tế tri thức, cụ thể: (1) Phát triển công nghiệp; (2) Phát triển nông nghiệp và kinh tế nông thôn gắn với xây dựng nông thôn mới; (3) Phát triển khu vực dịch vụ; (4) Phát triển kinh tế biển; (5) Phát triển kinh tế vùng, liên vùng; (6) Phát triển đô thị. (7) Xây dựng hệ thống kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội, về cơ bản đây là những nội dung có tính kế thừa theo tinh thần Đại hội XI.

Có thể thấy, nội dung về đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa gắn với phát triển kinh tế tri thức thể hiện ở mục tiêu, việc xác định hệ tiêu chí nước công nghiệp theo hướng hiện đại, các bước tiến hành. Điều này thể hiện tư duy đổi mới của Đảng về đường lối công nghiệp hóa trong thế kỉ XXI. Tuy nhiên, về lâu dài nước ta cần xây dựng một chiến lược công nghiệp hóa, hiện đại hóa gắn với phát triển kinh tế tri thức và bảo vệ môi trường, trong đó cần xác định rõ thuận lợi, khó khăn, phương hướng phát triển, mục tiêu cụ thể cần được định lượng rõ ràng phù hợp với các giai đoạn phát triển của đất nước, các nguồn lực để đáp ứng yêu cầu của chiến lược,... Tất cả vì mục tiêu “dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”.

Hiện nay, đội ngũ học viên các lớp Trung cấp Lý luận chính trị-hành chính đang học tập ở Trường Chính trị tỉnh Đắk Lắk cũng như ở các huyện đa số đang công tác tại cơ sở, là những người đưa đường lối, quan điểm, chủ trương, chính sách, pháp luật của Đảng và Nhà nước vào thực tiễn của cuộc sống, là cầu nối giữa Đảng, Nhà nước với Nhân dân. Vì vậy, để cho học viên hiểu rõ hơn quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam về thực hiện đẩy công nghiệp hóa, hiện đại hóa gắn với phát triển kinh tế tri thức, trên cơ sở các kiến thức trên và kinh nghiệm thực tiễn của bản thân, người học có thể phát triển việc nghiên cứu, đề xuất việc vận dụng chủ trương, quan điểm của Đảng và chính sách của Nhà nước về công nghiệp hóa, hiện đại hóa gắn với phát triển kinh tế tri thức vào thực tiễn ngành, địa phương mà mình công tác là một nhiệm vụ quan trọng. Điều này đòi hỏi người giảng viên ngoài việc nâng cao chất lượng, hiệu quả của bài giảng, cần bổ sung kịp thời nội dung Văn kiện Đại hội đại biểu Toàn quốc lần thứ XII của Đảng vào bài học “Đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa gắn với kinh tế tri thức ở Việt Nam”, đây là trách

⁸ Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội đại biểu Toàn quốc lần thứ XII, Văn phòng Trung ương Đảng, H.2016, tr.85

nhiệm, việc làm có ý nghĩa thiết thực trong việc đưa đường lối của Đảng vào thực tiễn./